

Original Research

The Relationship between Girls' Singlehood Type and Psychological Well-being: The Mediating Role of Romantic Loneliness

Reyhane Fooladi¹ Mandana Niknam^{*2}

¹. M.A. Family counseling, Department of Psychology & Education, Faculty of Humanities, Khatam University, Tehran, Iran.

². Assistant Professor, Department of Psychology & Education, Faculty of Humanities, Khatam University, Tehran, Iran. (Corresponding Author) m.niknam@khatam.ac.ir

Background and Purpose

A person's point of view regarding the reason for being single can lead to different results. For example, the studies of Apostolou et al. (2022) showed that people who consider singleness as a result of their choice had better mental health than unintentionally single people. Studies that have also considered involuntary celibacy show that involuntary celibacy is associated with feelings of sexual failure, depression, rejection, difficulty concentrating or working, and low self-esteem (Apostolou et al., 2023).

Studies have shown that marriage plays a role in psychological well-being and being involved in a committed romantic relationship has a great impact on people's mental health. According to social control theories, serious romantic partners reinforce healthy behaviors in each other and promote psychological well-being (Whitton et al., 2020).

Another important issue that can be a consequence of celibacy and is raised in connection with single people is the feeling of romantic loneliness. Romantic loneliness is caused by the lack of sincere attachment, the absence of a romantic and private partner (Adamczyk, 2017). Researches have shown that married people and those who live with their partners felt less lonely than those who were not in such relationships (Bernardon et al., 2011).

According to what was said, considering the increasing number of unmarried girls in Iran due to various personal, social and economic

reasons (Shahanvaz & Azam-Azadeh, 2018) and the relationship between marital status and psychological well-being, as well as between loneliness and health problems. There are mental disorders such as depression and anxiety and at the same time, there are a number of studies that examine these relationships in terms of voluntary and involuntary celibacy and a specific type of loneliness, that is, romantic loneliness. is limited, as a result, this study aimed to present a theoretical model in which romantic loneliness acts as a mediating variable in the relationship between the type of celibacy (voluntary and involuntary) and psychological well-being.

Method

The method of the current research was a correlational description. The statistical population of this research included all unmarried girls over 40 years old in Tehran in 2019-2020. Using convenient sampling method, a sample of 267 people was selected based on the criteria of the research and included 139 voluntary singles (people who have chosen single life despite having the conditions and full preparation for marriage) and 128 unwanted singles (people who wanted to get married but could not get married due to real or unreal reasons). Data analysis was done using statistical software SPSS version 27 and LISREL version 8.8.

Measurements

Psychological Well-being (PWB)

In the present study, the psychological well-being scale of Ryff (1989) was used. This tool has 6 components and each component has 14 questions. Ryff (1989) reported alphas obtained for the components ranging from .86 to .93.

Social and Emotional Loneliness Scale for Adults S(ELSA-S)

This questionnaire was designed and prepared by Ditommaso, & et al, 2004. This scale has 15 items, which has been reduced to 14 items in the Iranian form, and has three subscales: romantic, family, and social loneliness. Alphas obtained for the components were reported from .78 to .92 (Jowkar & Salimi, 2012).

Results

In Table 1, the results of the Pearson correlation test showed that the type of celibacy was related to romantic loneliness ($p < .05$). The intensity of the relationship is $-.19$ and the direction of the relationship between the type of celibacy and loneliness is negative, which means that people with higher self-imposed celibacy have lower romantic loneliness.

Table 1. Pearson correlation matrix between main variables

Variables	1	2	3	4	5	6	7	8
1.self-acceptance	-							
2.positive relationships	.35**	-						
3.autonomy	.28**	.50**	-					
4.environmental mastery	.45**	.42**	.45**	-				
5.purpose in life	.61**	.23**	.27**	.56**	-			
6.personal growth	.48**	.52**	.56**	.52**	.48**	-		
7.Psychological Well-being	.73**	.69**	.68**	.76**	.43**	.81**	-	
8.romantic loneliness	.03	-.04	-.15*	.02	-.09	.10	-.04	-
9.singlehood type	.27**	.11	.14*	.25**	.28**	.12	.24**	-.19**

Note: *p-value* * = $\geq .05$ and *p-value* = $\geq .01$

The type of celibacy was related to psychological well-being and it was not related to only two components of psychological well-being including positive relationships with others and personal growth (*p-value* < .05). The findings showed that there was a significant relationship between the type of celibacy and four components of well-being, including self-acceptance, autonomy, control over the environment, and purposeful life (*p-value* < .05). The positive direction of the relationship means that people who have higher self-willed celibacy have a higher and better level of self-acceptance, autonomy, mastery of the environment and purposeful life. The results showed that romantic loneliness was not related to overall psychological well-being (*p-value* < .05). Romantic loneliness was only related to one of the components of well-being, i.e., the autonomy component (*p-value* < .05), which has a negative direction and shows that the level of autonomy decreases with the increase of romantic loneliness.

Figure 1 shows the model in the form of standardized path coefficients, with t values in parentheses.

Figure 1. Experimental research model in the case of standard path coefficients (and t-value)

t values greater than the absolute value of 1.96 in Figure 1 mean that the relationship is confirmed at the 95% confidence level ($p\text{-value} < .05$). Based on this, the effect of celibacy on romantic loneliness and psychological well-being was confirmed, but the effect of romantic loneliness on psychological well-being was not confirmed.

Discussion & Conclusion

The results showed that romantic loneliness does not play a mediating role in the relationship between celibacy and psychological well-being. It can be said that, choosing to be alone nowadays expresses independence, individualism and wide freedom to choose people. Also, in explaining the reasons for possible disapproval of the hypothesis, one can focus on the role of perceived social support. Although the absence of a love partner can be an important factor in the feeling of loneliness, but in case of perception of environmental support (support of family, friends and important people), psychological well-being is not endangered, and this issue can explain the lack of Confirmation of the present assumption.

Also, the type of research sample and the number of people in the sample is another reason that can be put forward to disconfirm the present assumption. In the city of Tehran, due to the greater possibility of an independent life, unmarried girls have more independence and individualism, and are receptive to loneliness and the phenomenon of celibacy, and have the necessary preparation for a single life, and this case can also be another reason for disconfirming the main assumption of the research. Considering that the category of celibacy can be affected by intervening factors such as cultural and family factors, job level and income, and personality characteristics, in this research some of these factors were not investigated, so the ability to generalize reduces. Therefore, it is suggested that in the future researches, the factors influencing the celibacy of girls, including family, cultural and social factors, should also be considered as research variables.

Ethical considerations

Compliance with research ethics: This study was conducted under human research ethics.

Funding. The present study was not sponsored by any organization or individual.

Authors' Contribution: The first author was in charge of studying and preparing the draft of the article, and the second author was in charge of data analysis, writing the findings section, correspondence and corrections for publication.

Conflict of interest: The authors declared that there is no conflict of interest with any person or organization

Acknowledgements: We are grateful to all those who participated in this research

Data Availability: Data supporting this study are not publicly available. Please contact our-research-s.m.niknam@khatam.ac.ir

References

- Adamczyk, K. (2017). Voluntary and involuntary singlehood and young adults' mental health: An Investigation of mediating role of romantic loneliness. *Current Psychology*, 36, 888–904. <https://doi.org/10.1007/s12144-016-9478-3> [link]
- Apostolou, M., Sullman, M., Birkás, B., Błachnio, A., Bushina, E., Calvo, F., ... & Font-Mayolas, S. (2023). Mating Performance and Singlehood Across 14 Nations. *Evolutionary Psychology*, 21(1), 14747049221150169. <https://doi.org/10.1177/14747049221150169> [link]
- Apostolou, M., Birkás, B., da Silva, C. S. A., Esposito, G., Hsu, R. M. C. S., Jonason, P. K., Karamanidis, K. O. J., Ohtsubo, Y., Putz, Á., Szyncer, D., Thomas, A. G., Valentova, J. V., Varella, M. A. C., Kleisner, K., Flegel, J., & Wang, Y. (2022). Reasons of singles for being single: Evidence from Brazil, China, Czech Republic, Greece, Hungary, India, Japan and the UK. *Cross-Cultural Research*, 55(4), 319–350. <https://doi.org/10.1177/10693971211021816> [link]
- Bernardon, S., Babb, K. A., Hakim-Larson, J., & Gragg, M. (2011). Loneliness, attachment, and the perception and use of social support in university students. *Canadian Journal of Behavioral Science*, 43(1), 40–51. <https://doi.org/10.1037/a0021199> [link]
- Ditommaso, E., Brannen, C., & Best, L. A. (2004). Measurement and validity characteristics of the short version of the social and emotional loneliness scale for adults. *Educ Psychol Meas*, 64(1), 99–119. <https://doi.org/10.1177/0013164403258450> [link]
- Jowkar, B., & Salimi, A. (2012). Psychometric properties of the short form of the social and emotional loneliness scale for adults (SELSA-S). *International Journal of Behavioral Sciences*, 5(4), 311–317. (text in persian) [link]
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality & Social Psychology*, 57(6), 1069–1081. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.57.6.1069> [link]
- Shahanavaz, S., Azam azadeh, M. (2018). A Meta-synthesis of singleness studies in Iran. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 16(4), 43–78. (Text in persian)
- Shahraray, M., Daneshpour, Z., & Dastjerdi, R. (2007). Individual differences in identity styles and academic performance: The Role of commitment and psychological well-being. *Reserch in Psychological Health*, 1(1), 16–29. (text in persian) [link]
- Whitton, S. W., Godfrey, L. M., Crosby, S., & Newcomb, M. E. (2020). Romantic involvement and mental health in sexual and gender minority emerging adults assigned female at birth. *Journal of Social and Personal Relationships*, 37(4), 1340–1361. <https://doi.org/10.1177/0265407519898000> [link]

رابطه نوع مجرد دختران با بهزیستی روان شناختی: نقش واسطه‌ای احساس تنهایی عاشقانه

ریحانه فولادی^۱ ماندانا نیکنام*^۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش واسطه‌ای احساس تنهایی عاشقانه در رابطه بین نوع مجرد (تجرد خودخواسته و ناخواسته) با بهزیستی روان شناختی دختران بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. از بین دختران مجرد بالای ۴۰ سال شهر تهران نمونه‌ای به تعداد ۲۶۷ نفر (۱۳۹ خودخواسته و ۱۲۸ ناخواسته) به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه بهزیستی روان شناختی ریف (۱۹۸۹) و احساس تنهایی اجتماعی-عاطفی بزرگسالان دیماتسو و همکاران (۲۰۰۴) بود. مدل پژوهش از طریق روش مدل‌یابی معادلات ساختاری و با استفاده از نرم افزار لیزرل آزمون شد. نتایج نشان داد احساس تنهایی عاشقانه نقش واسطه‌ای معنی‌داری بین نوع مجرد و بهزیستی روان شناختی ندارد ($p > 0.05$). بنابراین یافته‌های پژوهش حاضر، احساس تنهایی عاشقانه بر بهزیستی روان شناختی تأثیری ندارد و نمی‌تواند نقش واسطه‌ای در رابطه بین نوع مجرد و بهزیستی روان شناختی ایفا کند. بنابراین پیشنهاد می‌شود که روان‌شناسان خانواده به دنبال بررسی نقش سایر متغیرهای مداخله‌کننده در این رابطه باشند تا بتوانند مداخلات مناسبی جهت رفاه این افراد تدوین کنند.

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۲۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۱۷

نوع مقاله: پژوهشی اصیل

واژگان کلیدی

تجرد خودخواسته، مجرد ناخواسته، بهزیستی روان شناختی، تنهایی عاشقانه.

ارجاع به مقاله:

فولادی، ریحانه؛ نیکنام، ماندانا. (۱۴۰۳). رابطه نوع مجرد دختران با بهزیستی روان شناختی: نقش واسطه‌ای احساس تنهایی عاشقانه. *مطالعات زن و خانواده*، ۱۲(۱)، ۱۱۲-۱۳۴. DOI: 10.22051/jwfs.2024.42018.2915

^۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه خاتم، تهران، ایران.

m.niknam@khatam.ac.ir

^۲. استادیار، گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه خاتم، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

مقدمه

مسئله ازدواج برای اغلب زنان و مردان مهم است و بسیاری از جوانان به ویژه دختران به ازدواج و خصوصیت‌های همسر آینده خود می‌اندیشند؛ ولی این امر برای همه یکسان اتفاق نمی‌افتد و در سال‌های اخیر تغییرات و تحولاتی در زمینه ازدواج و کم و کیف آن به وجود آمده است. تأخیر در ازدواج یکی از اساسی‌ترین مسائل اجتماعی است که در سراسر جهان وجود دارد و در کشور ما نیز افزایش سن ازدواج و افزایش تعداد دختران هرگز ازدواج نکرده قابل توجه و بررسی است (همرنگ یوسفی، ۱۳۸۶).

بررسی‌های آماری سن ازدواج در ایران نشان‌دهنده افزایش میانگین سن ازدواج به ویژه در زنان است بر این اساس میانگین سن ازدواج مردان در ۲۴/۹ سال در سال ۱۳۳۵ به ۲۷/۴ سال و برای زنان از ۱۹ سال در سال ۱۳۳۵ به ۲۳ سال در سال ۱۳۹۵ رسیده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۷). براساس آخرین سرشماری سال، ۱۳۹۵، تعداد دختران مجرد بالای ۴۰ سال، ۴۲۶ هزار نفر اعلام شد (شرف‌الدین، ۱۳۹۷). بنابراین ازدواج در جامعه ایرانی سن طلایی (۲۲ تا ۲۷ سال) دارد و بعد از آن، گزینه‌های ازدواجی کمتر و کمتر می‌شود تا جایی که به سن مجرد قطعی می‌رسد (حیدری زرگوش و نجفی، ۱۳۹۶).

تجرد قطعی گاهی ناخواسته و گاهی خودخواسته است. منظور از مجرد خودخواسته افرادی هستند که زندگی مجردی را انتخاب می‌کنند و به علت برخی دلایل واقعی یا غیر واقعی تمایلی به داشتن شریک زندگی ندارند و با وجود داشتن شرایط و آمادگی کامل برای ازدواج، ترجیح داده‌اند مجرد باقی بمانند و چنین سبک زندگی‌ای را برای خود ترجیح می‌دهند. منظور از مجرد ناخواسته نیز افرادی هستند که تمایل به ازدواج دارند اما برخی دلایل واقعی یا غیر واقعی باعث می‌شوند که فرد نتواند شریک زندگی خود را پیدا کند (لیوایز و مون^۱، ۱۹۹۸) که هر کدام از انواع مجرد می‌تواند دلایل فردی، اجتماعی و فرهنگی مختلفی داشته باشند.

از جمله دلایل، تمایل به داشتن تحصیلات عالی در زنان و همراه با آن افزایش سطح توقعات، آرزوی داشتن همسری با تحصیلات بالا، یافتن همسری با شغل ثابت و درآمد خوب، کم‌رنگ شدن باورهای دینی، نبودن تناسب بین تعداد پسران و دختران آماده ازدواج، سخت‌گیری‌های خانواده‌ها در شکل‌گیری زندگی فرزندان، افزایش چشم و هم‌چشمی‌ها برای برگزاری مراسم‌های مقدماتی ازدواج، مهریه‌های سنگین، بیکاری پسران و هزینه‌های بالای مسکن است (حیدری زرگوش و نجفی، ۱۳۹۶).

^۱. Lewis, & Moon

دیدگاه فرد نسبت به علت مجرد بودن خود می‌تواند نتایج متفاوتی را در پی داشته‌باشد. برای مثال مطالعات آپوستولو^۱ و همکاران (۲۰۲۲) نشان دادند که افرادی که مجردی را حاصل انتخاب خود می‌دانند از سلامت روانی بهتری نسبت به افراد مجرد ناخواسته داشتند یا مطالعه رینولدز^۲ و همکاران (۲۰۰۷) نشان داد افرادی که مجرد بودن خود را حاصل تصمیم شخصی خود می‌دانستند، در مورد ازدواج نکردن خود احساس شکست نمی‌کردند؛ اما افرادی که به وارد شدن در یک رابطه جدی تمایل داشتند، احساس شکست در رسیدن به هدف را تجربه می‌کنند و احساس پویایی کمتری داشتند.

بیک مایر و تامیسون^۳ (۲۰۲۳) نیز نگرش افراد مجرد را نسبت به وضعیت تأهلشان بررسی کردند و چگونگی ارزیابی آنها را میزان توانمندی، امیدواری و عمل‌گرایی‌شان مورد مطالعه قرار دادند و دریافتند که مجردی عمدی یا خودخواسته نسبت به مجردی ناخواسته وضعیت بهتری از نظر توانمندی، امیدواری و شکوفایی داشتند؛ بنابراین این تفاوت در نگرش افراد از تجرد خود می‌تواند بازتاب‌دهنده دیدگاه‌های کلی‌تری از استقلال و خودمختاری باشد (دسی و رایان^۴، ۲۰۰۸). مطالعاتی که در آن‌ها تجرد ناخواسته نیز در نظر گرفته شده‌است، نشان می‌دهد که تجرد ناخواسته با احساس ناکامی جنسی، افسردگی، طردشدگی، دشواری در تمرکز یا کارکردن و اعتمادبه‌نفس پایین مرتبط است (آپوستولو و همکاران، ۲۰۲۳؛ دونلی و برگس^۵، ۲۰۰۸).

در این میان یکی از مباحث مهمی که در مورد افراد مجرد می‌تواند مطرح شود بهزیستی روان‌شناختی است. بهزیستی روان‌شناختی به بهبودی عاطفی برای توانایی لذت‌بردن از زندگی و گذراندن درد، ناامیدی و ناراحتی و رسیدن به سطحی از اعتقاد به شأن و ارزش خود و دیگران اشاره دارد و معیار اساسی از سلامت روان است (بارترام و بونی‌ول^۶، ۲۰۰۷). مطالعات نشان داده‌اند که تأهل در بهزیستی روان‌شناختی نقش دارد و درگیر شدن در یک رابطه عاشقانه متعهد در سلامت روان افراد تأثیر زیادی دارد (لیو^۷ و همکاران، ۲۰۱۰). مطابق نظریه‌های کنترل اجتماعی، شرکای جدی عاشقانه، رفتارهای سالم در همدیگر را تقویت می‌کنند و بهزیستی روانی را ارتقا می‌بخشند (ویتون^۸ و همکاران، ۲۰۲۰) و ورود به

1. Apostolou

2. Reynolds

3. Beckmeyer & Jamison

4. Deci, & Ryan

5. Donnelly & Burgess

6. Bartram, & Boniwell

7. Liu

8. Whitton

ازدواج یا یک رابطه متعهد عاشقانه با کاهش افسردگی (ویتون و کارایلاک^۱، ۲۰۱۴) و بهزیستی روان شناختی (برایت ویت^۲ و همکاران، ۲۰۱۰؛ موریس و اسبورن^۳، ۲۰۱۶) رابطه دارد.

از سوی دیگر، برخی پژوهش‌ها نتایج متناقضی را گزارش کرده‌اند و نشان داده‌اند که افراد متأهل سلامت روانی کمتری نسبت به افراد مجرد داشتند و سلامت روان در بین دختران مجرد بالاتر از زنان متأهل بود (آدامچیک و سگرین^۴، ۲۰۱۵؛ فلاح‌چای و فلاحی، ۱۳۹۵). برخی مطالعات هم نشان داده‌اند که بین بهزیستی روان‌شناختی در افراد مجرد و متأهل تفاوتی وجود ندارد (کیت^۵، ۲۰۰۳؛ استیکلی^۶ و همکاران، ۲۰۱۵) و جهت تبیین عدم وجود تفاوت به دلایلی مانند افزایش پذیرش اجتماعی و ترویج ازدواج سفید به‌عنوان جایگزین ازدواج اشاره کرده‌اند (ویتون و همکاران، ۲۰۲۰).

یکی دیگر از مسائل مهم که می‌تواند پیامد مجرد باشد و در ارتباط با افراد مجرد مطرح می‌شود، احساس تنهایی است. احساس تنهایی، احساس ناخوشایندی است که در نتیجه کاستی شبکه روابط اجتماعی فرد به شکل کمی و کیفی و عدم دسترسی به روابط نزدیک و مطلوب با دیگران به وجود می‌آید. دو نوع احساس تنهایی وجود دارد: تنهایی اجتماعی و تنهایی عاشقانه که تنهایی اجتماعی از فقدان شبکه‌ها و روابط اجتماعی به جو می‌آید ولی تنهایی عاشقانه بر اثر فقدان دلبستگی صمیمانه، نبود شریک عشقی و خصوصی به وجود می‌آید (آدامچیک، ۲۰۱۷).

میل به عشق عاشقانه آن قدر در نهاد انسان قوی است که به عملکرد تکاملی و رشد انسان کمک می‌کند (فلچر^۷ و همکاران، ۲۰۱۵). بنابراین، ازدواج می‌تواند به عنوان یک عامل حمایت روانی برای زنان و مردان عمل کند. حال بر اساس تمایز مطرح شده میان تنهایی اجتماعی و تنهایی عاشقانه، نبود شریک عشقی یا روابط صمیمی می‌تواند به عنوان یک عامل مهم مشترک در احساس تنهایی فرد باشد (آدامچیک، ۲۰۱۷). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که افراد متأهل و کسانی که با شریک خود زندگی می‌کنند، نسبت به کسانی که در چنین روابطی نبودند احساس تنهایی کمتری داشتند (برناردون^۸ و همکاران، ۲۰۱۱). درگیر بودن در یک رابطه عشقی به طور چشمگیری با کاهش سطح تنهایی عاشقانه مرتبط است،

¹.Whitton & Kuryluk

². Braithwaite

³. Morris & Osburn

⁴. Adamczyk & Segrin

⁵. Keith

⁶. Stickley

⁷.Fletcher

⁸. Bernardon

اما تأثیر به‌سزایی در تنهایی اجتماعی و خانوادگی ندارد (منلاز^۱ و همکاران، ۲۰۱۹؛ آدامچیک، ۲۰۱۷). با توجه به تفاوت‌های جنسیتی در حوزه‌ی تنهایی نیز نتایج چندین مطالعه گذشته با یکدیگر سازگار نبودند؛ برخی مطالعات نشان می‌داد که مردان احساس تنهایی عاشقانه بیشتری نسبت به زنان داشتند (دکسترا و جانگ-گیرولد^۲، ۲۰۰۴؛ دیماتسو^۳ و همکاران، ۲۰۰۳). درحالی‌که برخی مطالعات هیچ نوع تفاوتی را نشان نمی‌داد (آدامچیک، ۲۰۱۵) و برخی دیگر از مطالعات بیانگر احساس تنهایی عاشقانه بیشتر زنان نسبت به مردان بود (جکوبسون و هالبرگ^۴، ۲۰۰۵).

بنابراین آنچه گفته‌شد، با توجه به آمار رو به افزایش دختران مجرد به دلایل متعدد فردی، اجتماعی و اقتصادی (شهانواز و اعظم‌آزاده، ۱۳۹۷) و پیوندی که میان وضعیت تأهل و بهزیستی روان‌شناختی، و همچنین میان تنهایی و مشکلات سلامت روان مانند افسردگی (کاسیپو^۵ و همکاران، ۲۰۰۶) و اضطراب (آنس^۶ و همکاران، ۲۰۱۰) در افراد مجرد که به دلیل عدم احساس تعلق پدیدار می‌شود، وجود دارد و در عین حال، شمار مطالعاتی که به بررسی این روابط از لحاظ تجرد خودخواسته و ناخواسته و نوع خاصی از تنهایی، یعنی تنهایی عاشقانه، می‌پردازد محدود است، در نتیجه، این مطالعه با هدف ارائه یک مدل نظری که در آن تنهایی عاشقانه به‌عنوان یک متغیر واسطه در رابطه میان نوع تجرد (خودخواسته و ناخواسته) و بهزیستی روان‌شناختی عمل می‌کند، انجام شد.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمام دختران مجرد بالای ۴۰ سال شهر تهران در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۷ است. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس از چندین سرای محله مناطق مختلف شهرداری تهران (مناطق ۱، ۶، ۱۳، ۱۴) که تمایل به همکاری نشان دادند و جهاد دانشگاهی و همچنین سه کلینیک مشاوره که تمایل به همکاری داشتند، نمونه‌ای به حجم ۲۶۷ نفر بر اساس معیارهای مورد نظر پژوهش انتخاب شدند که ۱۳۹ نفر مجردهای خودخواسته (افرادی که با وجود داشتن شرایط و آمادگی کامل برای ازدواج، زندگی مجردی را انتخاب کرده‌اند) و ۱۲۸ نفر مجردهای ناخواسته (افرادی که تمایل به ازدواج داشته‌اند اما بنابر دلایلی واقعی یا غیر واقعی

1. Menelaos
2. Dykstra & Jong-Gierveld
3. Ditommaso
4. Jakobsson, & Hallberg
5. Cacioppo
6. Aanes

نتوانسته‌اند ازدواج کنند)، بودند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل: دختران مجرد هرگز ازدواج‌نکرده بالای ۴۰ سال، ساکن شهر تهران و دارا بودن حداقل مدرک کاردانی (چرا که برخی پژوهش‌ها مانند یوسفی (۱۳۸۶) گزارش کرده‌اند تحصیلات دانشگاهی می‌تواند بر وضعیت تأهل افراد تأثیرگذار باشد) و ملاک‌های خروج از پژوهش شامل: عدم تمایل به همکاری و تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها بود. لازم به ذکر است که نوع مجرد افراد نمونه (خودخواسته یا ناخواسته) براساس سؤالات مصاحبه (مانند دلایل تأخیر در ازدواج‌تان و یا دلیل میل به تجدتان چه بوده است؟) و گزارش‌دهی خود ایشان مشخص شد. همچنین اصول رازداری و محرمانه بودن اطلاعات پرسشنامه‌ها برای شرکت‌کنندگان ارائه شد.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه بهزیستی روان‌شناختی ریف^۱: به منظور بررسی بهزیستی روان‌شناختی دختران مجرد در پژوهش حاضر، از مقیاس بهزیستی روان‌شناختی ریف^۲ (۱۹۸۹) استفاده شد. در این مقیاس پاسخ به هر ماده (شامل ۸۴ ماده) بر روی یک طیف ۶ درجه‌ای (کاملاً مخالف=۱ تا کاملاً موافق=۶) مشخص می‌شود. این ابزار دارای ۶ مؤلفه (رشد شخصی^۳، استقلال^۴، تسلط بر محیط^۵، روابط مثبت با دیگران^۶، زندگی هدفمند^۷ و پذیرش خود^۸) است و هر مؤلفه دارای ۱۴ سؤال بوده که بهزیستی روان‌شناختی را می‌سنجند. شیوه نمره‌گذاری در این مقیاس از ۱ تا ۶ است که بعضی از سؤالات (۲-۱۲-۱۳-۱۴-۱۸-۱۹-۲۰-۲۴-۲۶-۲۹-۳۵-۴۰-۴۳-۴۴-۵۰-۵۳-۵۶-۵۸-۷۰-۷۳-۷۷-۷۷) نمره‌گذاری می‌شوند. ریف (۱۹۸۹) در پژوهشی برای بررسی پایایی این ابزار از آلفای کرونباخ بهره گرفت. آلفای بدست آمده برای پذیرش خود (۰/۹۳)، ارتباط مثبت با دیگران (۰/۹۱)، خودمختاری (۰/۸۶)، تسلط بر محیط (۰/۹۰)، زندگی هدفمند (۰/۹۰) و رشد شخصی (۰/۸۷) گزارش شده است که بر این اساس برای اهداف پژوهشی و بالینی وسیله مناسبی به شمار می‌رود. در پژوهش شکر و همکاران (۱۳۸۶) ضرایب آلفای کرونباخ برای هر یک از مؤلفه‌های ۶ گانه رشد فردی، استقلال، تسلط محیطی، روابط مثبت با دیگران، زندگی هدفمند و پذیرش خود را به ترتیب برابر ۰/۷۲، ۰/۶۰، ۰/۷۷،

1. Psychological Well-being (PWB)

2. Ryff

3. personal growth

4. autonomy

5. environmental mastery

6. positive relationships

7. purpose in life

8. self-acceptance

۰/۷۴، ۰/۷۵ و ۰/۷۷ گزارش شده است. در پژوهش حاضر نیز آلفای کرونباخ هر یک از مؤلفه‌های نام‌برده به ترتیب برابر ۰/۷۶، ۰/۶۸، ۰/۷۰، ۰/۷۶، ۰/۷۸ و ۰/۷۶ به دست آمد.

مقیاس احساس تنهایی اجتماعی-عاطفی بزرگسالان^۱: این پرسشنامه توسط دی توماسو، برانن و بست در سال ۲۰۰۴ طراحی و تهیه شد (دیماتسو و همکاران، ۲۰۰۴). هدف این پرسشنامه بررسی میزان احساس تنهایی و عاطفی افراد است. این مقیاس دارای ۱۵ گویه است که در فرم ایرانی به ۱۴ گویه تقلیل یافته است و سه زیر مقیاس: احساس تنهایی عاشقانه، خانوادگی و اجتماعی دارد. شیوه نمره‌دهی آن براساس طیف لیکرت ۴ گزینه‌ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم است. روایی و پایایی این پرسشنامه مورد آزمایش قرار گرفته است، روایی همگرای این پرسشنامه در ارتباط با آزمون احساس تنهایی دانشگاه کالیفرنیا^۲ برابر با ۰/۷۳ و آلفای کرونباخ آن برابر با ۰/۸۷ گزارش شده است؛ همچنین برای پایایی آن از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و مقدار این ضریب برای بعد تنهایی عاشقانه ۰/۹۲، تنهایی خانوادگی ۰/۸۴ و تنهایی اجتماعی ۰/۷۸ است (جوکار و سلیمی، ۱۳۹۰). در پژوهش حاضر در پژوهش حاضر نیز آلفای کرونباخ هر یک از مؤلفه‌های نام‌برده به ترتیب برابر ۰/۸۹، ۰/۸۶ و ۰/۸۰ بود.

یافته‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزارهای آماری SPSS نسخه ۲۷ و LISREL نسخه ۸/۸ انجام شد. در بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، از نظر وضعیت سنی در گروه مجرد خودخواسته ۷۱ درصد بین ۴۰ تا ۴۵، ۱۸ درصد بین ۴۶ تا ۵۰ و ۱۱ درصد بین ۵۱ تا ۵۵ سال سن داشتند و در گروه مجرد ناخواسته، ۶۶ درصد بین ۴۰ تا ۴۵، ۲۲ درصد بین ۴۶ تا ۵۰ سال و ۱۲ درصد بین ۵۱ تا ۵۵ سال سن داشتند. از نظر تحصیلات در گروه مجرد خودخواسته، ۴۰ درصد تحصیلات کارشناسی، ۳۷ درصد تحصیلات کارشناسی ارشد و دکترا و ۲۳ درصد تحصیلات فوق دیپلم داشتند و در گروه مجرد ناخواسته، ۴۷ درصد تحصیلات کارشناسی، ۲۷ درصد تحصیلات کارشناسی ارشد و دکترا و ۲۶ درصد تحصیلات فوق دیپلم داشتند. از نظر شغلی در گروه مجرد خودخواسته ۶۲ درصد شاغل و ۳۸ درصد غیرشاغل بودند و در گروه مجرد ناخواسته، ۵۹ درصد شاغل و ۴۱ درصد غیرشاغل بودند. در جدول ۱ به توصیف متغیرهای اصلی پرداخته شد.

¹. Social and Emotional Loneliness Scale for Adults (SELSA-S)

². University of California, Los Angeles, Loneliness Scale (UCLA)

جدول ۱. توصیف متغیرهای اصلی و مقایسه میانگین بین دو گروه (آزمون تحلیل واریانس)

متغیرها	تجرد خودخواسته		تجرد ناخواسته		مقدار vaur p-	مقدار F	اندازه اثر (ضریب اِتا)
	انحراف میانگین استاندارد	انحراف میانگین استاندارد	انحراف میانگین استاندارد	انحراف میانگین استاندارد			
تنهایی عاشقانه	۱۱/۷۶	۴/۲۱	۱۰/۶۵	۴/۰۲	۰/۰۳۳	۴/۶۲	۰/۰۱۸
پذیرش خود	۲۸/۹۴	۴/۷۵	۲۷/۲۷	۵/۱۵	۰/۰۰۸	۷/۱۱	۰/۰۲۸
روابط مثبت با دیگران	۳۳/۱۵	۴/۸۱	۳۳/۵۶	۵/۵۴	۰/۵۳۵	۰/۳۹	۰/۰۰۲
خودمختاری	۳۴/۹۰	۴/۱۹	۳۴/۲۷	۴/۳۲	۰/۲۴۷	۱/۳۴	۰/۰۰۵
تسلط بر محیط	۳۲/۷۹	۳/۹۹	۳۳/۲۲	۴/۲۷	۰/۲۷۸	۱/۱۸	۰/۰۰۵
زندگی هدفمند	۳۱/۱۴	۴/۷۶	۲۹/۳۰	۶/۰۱	۰/۰۰۸	۷/۱۹	۰/۰۲۸
رشد فردی	۳۴/۵۰	۵/۰۸	۳۴/۲۷	۵/۱۷	۰/۷۳۰	۰/۱۲	۰/۰۰۱
بهبودی روان شناختی	۱۸۵/۷۴	۹/۲۱	۱۸۵/۶۷	۲۰/۹۴	۰/۹۷۲	۰/۰۱	۰/۰۰۱

در جدول ۱ نتایج آزمون پارامتریک تحلیل واریانس چندمتغیره (با توجه به نرمال بودن توزیع داده‌ها به دلیل مقادیر کجی و کشیدگی بین -۱ تا +۱) با هدف مقایسه میانگین بین دو گروه نشان داد که میانگین تنهایی عاشقانه در گروه تجرد خودخواسته برابر با ۱۱/۷۶ بوده است که به طور معنی داری بیشتر از میانگین تنهایی عاشقانه در گروه تجرد خودخواسته با میانگین ۱۰/۶۵ است ($p\text{-value} < ۰/۰۵$). همچنین میانگین دو مؤلفه پذیرش خود و زندگی هدفمند در گروه تجرد خودخواسته به طور معنی داری بیشتر از گروه تجرد ناخواسته بود ($p\text{-value} < ۰/۰۵$).

به دلیل نرمال بودن توزیع متغیرها از آزمون همبستگی پیرسون به منظور سنجش رابطه زوجی متغیرها استفاده شد. آزمون مدل مفهومی با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری به روش کوواریانس محور انجام شد. همچنین تکنیک مدل‌یابی معادلات ساختاری دارای چند پیش فرض آماری است که مهمترین این پیش فرض‌ها کفایت نمونه ($n > 100$)، نرمال بودن چندمتغیره و عدم هم‌خطی متغیرهای مستقل است (ایکوبوسی^۱، ۲۰۱۰). با توجه به سطح سادگی مدل که فقط شامل سه متغیر پنهان و سه مسیر است، حداقل حجم نمونه برای روش مدل‌سازی را می‌توان مورد پذیرش دانست. جهت بررسی پیش فرض نرمال بودن چندمتغیره از آزمون مقدار کای اسکوئر استفاده شد ($p\text{-value} = ۰/۰۵$)

¹. Iacobucci

$\chi^2=4/75$ و آزمون هم‌خطی برای متغیرهای مستقل با $0/932 =$ تلرانس و $VIF=1/07$ است. بنابراین، مفروضه‌های مدل‌یابی معادلات ساختاری برقرار است. در ادامه تمامی مراحل توضیح داده می‌شود.

لازم به ذکر است در نمره‌گذاری نوع تجرد، به نوع تجرد ناخواسته کد ۱ و به نوع تجرد خودخواسته کد ۲ تعلق گرفته است. هنگامی که یکی از متغیرها پیوسته و یکی متغیر دیگر دو مقوله‌ای باشد یعنی تنها دو طبقه پاسخ وجود دارد، می‌توان از ضریب همبستگی پیرسون استفاده کرد (کاکاوند، ۱۳۸۹). نتایج همبستگی در جدول ۲ آمده است.

آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که نوع تجرد با تنهایی عاشقانه رابطه داشت ($p\text{-value} < 0/05$). شدت رابطه $-0/19$ است و جهت رابطه بین نوع تجرد با تنهایی منفی است و بدین معناست که افراد با تجرد خودخواسته بالاتر، تنهایی عاشقانه پایین‌تری دارند. نوع تجرد با بهزیستی روان‌شناختی رابطه داشت و فقط با دو مؤلفه بهزیستی روان‌شناختی شامل روابط مثبت با دیگران و رشد فرد رابطه نداشت ($p\text{-value} > 0/05$). یافته‌ها نشان‌داد رابطه معنی‌داری بین نوع تجرد با ۴ مؤلفه بهزیستی شامل پذیرش خود، خودمختاری، تسلط بر محیط و زندگی هدفمند وجود داشت ($p\text{-value} < 0/05$).

جهت مثبت رابطه بدین معناست که افرادی که تجرد خودخواسته بالاتری دارند میزان پذیرش خود، خودمختاری، تسلط بر محیط و زندگی هدفمند بالاتر و بهتری دارند. نتایج نشان داد که تنهایی عاشقانه با بهزیستی روان‌شناختی کل رابطه نداشت ($p\text{-value} > 0/05$). تنهایی عاشقانه فقط با یکی از مؤلفه‌های بهزیستی یعنی مؤلفه خودمختاری رابطه داشت ($p\text{-value} < 0/05$) که جهت رابطه منفی است و نشان می‌دهد با افزایش تنهایی عاشقانه میزان خودمختاری کاهش می‌یابد.

جدول ۲. ماتریس همبستگی پیرسون بین متغیرهای اصلی

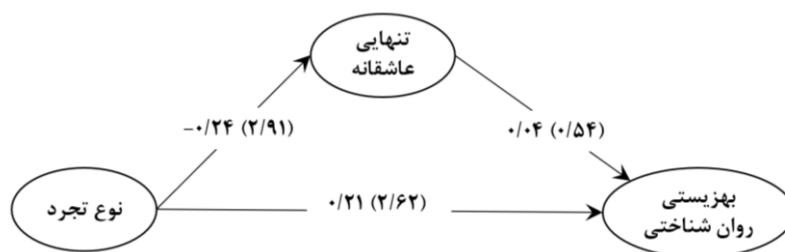
متغیرها	پذیرش خود	روابط مثبت	خود مختاری	تسلط بر محیط	زندگی هدفمند	رشد فرد	بهزیستی روان‌شناختی	تنهایی عاشقانه
پذیرش خود	۱							
روابط مثبت با دیگران	۰/۳۵**	۱						
خودمختاری	۰/۲۸**	۰/۵۰**	۱					
تسلط بر محیط	۰/۴۵**	۰/۴۲**	۰/۴۵**	۱				

زندگی هدفمند	۰/۶۱**	۰/۲۳**	۰/۲۷**	۰/۵۶**	۱
رشد فرد	۰/۴۸**	۰/۵۲**	۰/۵۶**	۰/۵۲**	۱
بهبودی روان	۰/۷۳**	۰/۶۹**	۰/۶۸**	۰/۷۶**	۱
تنهایی عاشقانه	۰/۰۳	-۰/۰۴	-۰/۱۵*	۰/۰۲	-۰/۰۹
نوع تجرد	۰/۲۷**	۰/۱۱	۰/۱۴*	۰/۲۵**	۰/۲۸**
				۰/۱۲	۰/۲۴**
				۰/۱۰	-۰/۰۴

** $p\text{-value} \leq 0.01$ و * $p\text{-value} \leq 0.05$

شکل ۱ مدل را در حالت ضرایب مسیر استاندارد شده است که مقادیر t در پرانتز آمده است و جدول

۳ شاخص های برازش مدل را نشان می دهد و نتایج آزمون مدل در جدول ۴ ارائه شده است.

شکل ۱. مدل تجربی پژوهش در حالت ضرایب مسیر استاندارد (و مقدار t)

مقادیر t بزرگتر از قدر مطلق $1/96$ در شکل ۱ به معنای تأیید شدن رابطه در سطح اطمینان ۹۵ درصد

است ($p\text{-value} < 0.05$). بر این اساس تأثیر نوع تجرد بر تنهایی عاشقانه و بهبودی روان شناختی تأیید

شد، اما تأثیر تنهایی عاشقانه بر بهبودی روان شناختی تأیید نشد. شاخص های برازش مدل در جدول ۳

آمده است.

جدول ۳. شاخص های برازش مدل

شاخص برازش	AGFI	PGFI	IFI	NFI	CFI	GFI	RMSEA	Chi square/df
نتیجه	۰/۷۲	۰/۶۹	۰/۸۸	۰/۸۷	۰/۹۲	۰/۹۲	۰/۰۷۵	۳/۹۸

توجه: Chi square/df: نسبت کای اسکور بر درجه آزادی، RMSEA: ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب،

GFI: شاخص برازندگی، CFI: شاخص برازش مقایسه ای، NFI: شاخص برازش هنجار شده، IFI: شاخص برازش

افزایشی، PGFI: شاخص برازندگی امساک، AGFI: شاخص برازندگی تعدیل یافته.

در مجموع با ارزیابی تمامی شاخص‌های برازش (جدول ۳) می‌توان استنباط کرد در تمامی شاخص‌های برازش مقدار متوسط یا مطلوبی داشتند.

جدول ۴. نتایج آزمون مدل‌سازی معادلات ساختاری (جدول ضرایب)

نوع تأثیر	ضریب استاندارد شده	ضریب غیراستاندارد	خطای استاندارد	آزمون t	مقدار p-value	نتیجه
تأثیر نوع تجرد بر تنهایی عاشقانه	-۰/۲۴	-۰/۷۸	۰/۲۶۸	-۲/۹۱	۰/۰۰۶	تأیید
تأثیر تنهایی عاشقانه بر بهزیستی روان‌شناختی	۰/۰۴	۰/۲۱	۰/۳۵۲	۰/۵۴	۰/۵۹۰	رد
تأثیر نوع تجرد بر بهزیستی روان‌شناختی	۰/۲۱	۰/۸۳	۰/۳۱۷	۲/۶۲	۰/۰۰۹	تأیید

نتایج آزمون مدل‌سازی معادلات ساختاری (جدول ۴) نشان داد که تنهایی عاشقانه بر بهزیستی روان‌شناختی اثرگذار نبود ($p\text{-value} > ۰/۰۵$). تأثیر نوع تجرد بر متغیر میانجی تنهایی عاشقانه و بر متغیر وابسته بهزیستی روان‌شناختی تأیید شد ($p\text{-value} < ۰/۰۵$). با توجه به عدم تأثیر متغیر میانجی تنهایی عاشقانه بر بهزیستی روان‌شناختی، نقش میانجی‌گری مورد تأیید قرار نگرفت ($p\text{-value} > ۰/۰۵$).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی رابطه نوع تجرد (خواسته و ناخواسته) با بهزیستی روان‌شناختی، با در نظر گرفتن نقش واسطه‌ای تنهایی عاشقانه بود نتایج نشان داد که تنهایی عاشقانه نقش واسطه‌ای در رابطه بین نوع تجرد با بهزیستی روان‌شناختی ندارد ($p\text{-value} > ۰/۰۵$). نتایج به دست آمده در مطالعه حاضر با نتایج برخی مطالعات مانند آدامچیک (۲۰۱۵)، آدامچیک و سگرین (۲۰۱۵)، کیت (۲۰۰۳) و فلاح‌چای و فلاحی (۱۳۹۵) که نشان می‌دهند مجرد بودن و تنها بودن با پیامدهای منفی روان‌شناختی ارتباط ندارد هم‌خوانی دارد و با پژوهش‌های ویتون و همکاران (۲۰۲۰)، لی و همکاران (۲۰۱۰) و ویتون و کاریلاک (۲۰۱۴) که دریافتند داشتن یک شریک عشقی می‌تواند احساس ناخوشی و فناپذیری را کاهش دهد و کیفیت روابط می‌تواند نتایج روان‌شناختی مثبت را پیش‌بینی کند هم‌خوانی ندارد.

در تبیین دلایل عدم تأیید احتمالی نقش واسطه‌ای تنهایی عاشقانه در رابطه بین نوع تجرد و بهزیستی روان‌شناختی می‌توان به چند مورد اشاره داشت اول اینکه امروزه تنهایی را انتخاب کردن بیانگر استقلال، فردگرایی و آزادی گسترده برای انتخاب افراد است؛ بنابراین در دنیای مدرن امروز این دیدگاه ترویج پیدا می‌کند که تجرد و تنهایی نشان‌دهنده استقلال فرد است و پیامدهای روان‌شناختی مثبتی ایجاد می‌کند. این درک و نگاه جدید به تنهایی به‌عنوان یک سبک زندگی آگاهانه مورد توجه مطالعات زیادی بوده است به‌عنوان مثال کیت (۲۰۰۳) در یک پژوهش تنهایی را به‌عنوان یک انتخاب مثبت توسط افرادی که تصمیم به ازدواج یا ازدواج مجدد نداشتند معرفی می‌کند که با نتایج مثبتی مانند خوشبختی همراه است.

آپوستولو و همکاران (۲۰۲۲) استدلال کرده‌اند که امروزه مجردماندن می‌تواند برای افراد مفید باشد، زیرا به آن‌ها اجازه می‌دهد تا روی توسعه نقاط قوت خود تمرکز کنند و بخش عمده‌ای از منابع خود را به سمت پیشرفت تحصیلی و شغلی هدایت کنند. این استدلال توسط نتایج یک مطالعه بین فرهنگی با استفاده از نمونه‌ای از ۸ جامعه مختلف فراصنعتی پشتیبانی می‌شود، که در آن شرکت‌کنندگان گزارش دادند که برای تمرکز بر پیشرفت و رشد شخصی و حرفه‌ای خود مجرد هستند و با چنین نگرشی احساس تنهایی کمتر تجربه می‌شود و بهزیستی روان‌شناختی افراد مجرد نیز به تبع آن کمتر به مخاطره می‌افتد (آپوستولو و همکاران، ۲۰۲۲).

پژوهش‌هایی نیز استدلال کرده‌اند که زندگی مجردی می‌تواند بهتر از زندگی زوجی باشد، زیرا مجردی با نتایج مثبت بیشتری نسبت به متأهلی همراه است به‌عنوان مثال، مجردها زمان بیشتری برای رشد خود دارند زمان بیشتری را برای انجام تمرینات بدنی اختصاص می‌دهند و به‌طور بالقوه می‌توانند سالم‌تر باشند، دوستان بیشتری دارند و زمان بیشتری را با بستگان خود می‌گذرانند (آپوستولو، ۲۰۲۳). بنابراین مزایای احتمالی مجردی ممکن است آن را برای برخی افراد که ترجیح می‌دهند مجرد بمانند، مطلوب‌تر کند. بنابراین می‌توان گفت در این صورت پیامدماندن در زندگی مجردی، احساس تنهایی عاشقانه نبوده و تنهایی عاشقانه نمی‌تواند تأثیر غیرمستقیمی در رابطه بین نوع تجرد با بهزیستی روان‌شناختی داشته باشد.

نکته دیگری که می‌توان در تبیین عدم تأیید این فرضیه (به لحاظ اهمیت فرهنگی ازدواج در جامعه ایرانی ما) بیان داشت این است که در جامعه ما با وجود تحولات اجتماعی زیاد در رابطه با ازدواج و زندگی زناشویی، هنوز کشوری است با ارزش‌های سنتی که جوانان تمایل به ازدواج و داشتن یک زندگی

موفق را دارند. تجلی تقدس‌آمیز ازدواج و تشکیل خانواده، سبب‌شده‌است که اغلب وقتی برای دختران مانعی سر راه ازدواج‌شان قرارگیرد و از سن طبیعی و مطلوب گذرکنند، فشارهای اجتماعی و شرایط رنج-آوری را متوجه دختران مجرد می‌کنند، فشاری که توسط جامعه بر افراد اعمال می‌شود از نظر پنهان می‌ماند و تنها تحملش بر دوش دختری فرود می‌آید که تنها جرمش گذر از سن ایده‌آل ازدواج از نگاه جامعه است، این فشار و استرس زیاد ناشی از این شرایط احتمال استفاده از فرآیندهای دفاعی جهت سازگاری با این شرایط را بالا می‌برد و باعث می‌شود که دختران مجرد بازتاب‌های ذهنی و رفتاری خاصی در برابر رفتارها و گفتارهایی داشته‌باشند که به‌طور مستقیم و غیر مستقیم به او نسبت داده‌می‌شود، بنابراین با استفاده از فرآیندهای دفاعی مانند واکنش‌سازی به‌شکل اغراق در عدم تمایل به داشتن عشق عاشقانه و نیاز به ازدواج یا انکار نیاز به عشق عاشقانه و لزوم داشتن استقلال فردی و عدم تأثیر جدی تنهایی عاشقانه بر خود و حوزه‌های مختلف زندگی‌اش تأکید می‌کند. بنابراین استفاده از فرآیندهای دفاعی می‌تواند یکی از احتمالات دیگر در مورد عدم وجود نقش واسطه‌ای تنهایی عاشقانه در رابطه بین نوع تجرد و بهزیستی روان‌شناختی باشد.

همچنین نوع نمونه پژوهش و تعداد افراد نمونه مورد دیگری است که می‌توان در مورد عدم تأیید فرض حاضر مطرح کرد. نمونه پژوهش دختران مجرد شهر تهران بودند. در شهر تهران به دلیل امکان بیشتر زندگی مستقل، دختران مجرد استقلال و فردگرایی بیشتری دارند (شهانواز و اعظم‌آزاده، ۱۳۹۷) و نسبت به تنهایی و پدیده تجرد زیستی نسبت به سایر شهرها و فرهنگ‌ها جامعه‌پذیرترند و همین ویژگی می‌تواند ظرفیت روان‌شناختی افراد را بالا ببرد و سبب‌شود که تنهایی عاشقانه نقش واسطه‌ای در رابطه بین تجرد و بهزیستی روان‌شناختی نداشته‌باشد.

در تبیین دلایل عدم تأیید احتمالی فرضیه می‌توان به پژوهش آدامچیک و سگرین (۲۰۱۵) اشاره کرد؛ آنان در پژوهشی با هدف بررسی مقایسه سلامت روان در جوانانی که درگیر یک رابطه عاشقانه بودند با جوانان مجرد، به این نتیجه رسیدند که با در نظر گرفتن حمایت اجتماعی ادراک‌شده هیچ تفاوتی بین سلامت روانی و جسمی افراد مجرد و متأهل وجود ندارد. یعنی فرد اگر حمایت اجتماعی را درک کند تنهایی عاشقانه تأثیرش بر بهزیستی روان‌شناختی کمتر می‌شود.

حمایت اجتماعی برای شخص منابع روان‌شناختی مثبت و توجه برانگیزی را ایجاد می‌کند تا وی بتواند با شرایط استرس‌زا سازگار شود. بنابراین می‌توان در عدم تأیید فرضیه حاضر بر نقش حمایت اجتماعی

ادراک شده متمرکز شد که می‌تواند نگاه فرد را نسبت به محیط اطراف، ضعف‌های موجود در زندگی اش و فشارهای اجتماعی تعدیل کند. بنابراین هر چند نبود یک شریک عشقی می‌تواند یک عامل مهم در احساس تنهایی باشد ولی در صورت ادراک حمایت‌های محیطی (حمایت خانواده، دوستان و افراد مهم) بهزیستی روانی به‌خط نمی‌افتد. در نهایت دلیل دیگری که می‌توان بیان داشت و قبلاً نیز به آن اشاره شد ترویج و تحسین فردگرایی و استقلال در جامعه مدرن امری است که سبب می‌شود افراد نسبت به تنهایی و پدیده تجرد زیستی پذیراتر باشند و این مسئله می‌تواند تبیین‌کننده عدم تأیید فرض حاضر باشد.

این پژوهش دارای محدودیت‌هایی بود؛ جامعه آماری پژوهش که دختران مجرد بالای ۴۰ سال شهر تهران را شامل می‌شد و همچنین نوع پژوهش که همبستگی است محدودیت‌هایی را در زمینه تعمیم یافته ها، تفسیرها و اسنادهای علت‌شناختی متغیرهای مورد بررسی مطرح کردند که باید در نظر گرفته شوند. با توجه به اینکه مقوله تجرد می‌تواند تحت تأثیر عوامل مداخله‌کننده‌ای مانند عوامل فرهنگی و خانوادگی، سطح شغل و میزان درآمد و ویژگی‌های شخصیتی قرار بگیرد. در این پژوهش برخی از این عوامل مورد بررسی قرار نگرفته و بنابراین قابلیت تعمیم‌پذیری را کاهش می‌دهد. ماهیت پژوهش حاضر مقطعی می‌باشد که از جمله محدودیت‌های این پژوهش است به‌نحوی که می‌توان گفت اگر مطالعات طولی در این حوزه انجام شوند، می‌توانند فرآیندهای علی را بهتر تبیین کنند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی عوامل تأثیرگذار بر تجرد دختران از جمله عوامل خانوادگی، فرهنگی و اجتماعی نیز به عنوان متغیرهای پژوهش، در نظر گرفته شود. از آنجایی که تعداد افرادی که به سن تجرد قطعی رسیده‌اند در جامعه ما رو به افزایش است. از این پژوهش می‌توان در جهت افزایش سطح بهزیستی روان‌شناختی و سطح سلامت روانی و کاهش سطح احساس تنهایی دختران مجرد جامعه که به هر دلیلی هرگز ازدواج نمی‌کنند و دچار تجرد قطعی می‌شوند، استفاده کرد. با نظر به اهمیت مقوله بهزیستی روان‌شناختی، با آموزش‌ها و مداخلات روان‌شناسی می‌توان به دخترانی که مجرد باقی مانده‌اند در جهت ارتقاء بهزیستی روان-شناختی آنها کمک کرد تا با درک استعدادهای خود زندگی هدفمندی داشته‌باشند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مطالعه تحت موازین اخلاقی انجام شده است.
حامی مالی: مطالعه حاضر توسط سازمان یا فردی حمایت مالی نشده است.
سهام نویسندگان: نویسنده اول، مطالعه و تهیه پیش‌نویس مقاله را برعهده داشته است و نویسنده دوم تحلیل داده‌ها، نگارش بخش یافته‌ها، مکاتبات و اصلاحات برای چاپ را برعهده داشتند.

تضاد منافع: این پژوهش به طور مستقیم یا غیرمستقیم با منافع شخص یا سازمانی تعارض ندارد. **تشکر و قدردانی:** از همه شرکت‌کنندگان عزیزی که در این پژوهش همکاری و مشارکت داشتند، قدردانی می‌شود.

دسترسی به داده‌ها: داده‌هایی که از این مطالعه پشتیبانی می‌کنند به دلیل عمومی نبودن داده‌ها در دسترس عموم نیست. در صورت تقاضا با ایمیل (m.niknam@khatam.ac.ir) تماس بگیرید.

منابع

- جوکار، بهرام، و سلیمی، عظیمه. (۱۳۹۰). ویژگی‌های روان‌سنجی فرم کوتاه مقیاس احساس تنهایی اجتماعی و عاطفی بزرگسالان. *مجله علوم رفتاری*، ۵(۴)، ۳۱۷-۳۱۱. [link]
- حیدری زرگوش، معصومه، و نجفی، احسان. (۱۳۹۶). تحلیل جامعه‌شناسی تجرد قطعی جوانان ایرانی. *چهارمین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی علوم تربیتی و مطالعات اجتماعی*. تهران. [link]
- شرف‌الدین، سیدحسین. (۱۳۹۷). تأملی بر موضوع تجرد زنان در ایران. *مطالعات اسلامی آسیب‌های اجتماعی*، ۱(۱)، ۲۱-۴۴. [link]
- شکری، امید، شهرآرای، مهرناز، دانش‌پور، زهره و دستجردی، رضا. (۱۳۸۶). تفاوت‌های فردی در سبک‌های هویت و عملکرد تحصیلی: نقش تعهد هویت و بهزیستی روان‌شناختی. *فصلنامه پژوهش در سلامت روان‌شناختی*، ۱(۱)، ۲۹-۱۶. [link]
- شهانواز، سارا، و اعظم‌آزاده، منصور. (۱۳۹۷). فراترکیب مطالعات تجرد در ایران. *فصلنامه علمی مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*، ۱۶(۴)، ۷۸-۴۳. 1823. 2019. 22028. 10.22051/jwsp. Doi: [link]
- فلاح‌چای، رضا، فلاحی، مریم. (۱۳۹۵). مقایسه سلامت روان، بهزیستی روان‌شناختی و عزت نفس زنان و دختران در شیراز. *زن و مطالعات خانواده*، ۳۴، ۱۶۵-۱۴۳. [link]
- مرکز آمار ایران (۱۳۹۷). نتایج کلی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵، تهران: دفتر ریاست روابط عمومی و همکاری‌های بین‌المللی. [link]
- همرنگ یوسفی، خدیجه. (۱۳۸۶). بررسی تجربه زندگی مجردی دختران ۳۵-۴۵ ساله شهر تهران. [پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، چاپ نشده]. دانشگاه الزهراء.
- هویت، دنیس و کرامر، دانکن. (۲۰۰۵). مقدمه‌ای بر کاربرد SPSS در روان‌شناسی. ترجمه حسن پاشاشریفی و همکاران. تهران: سخن. (۱۳۸۹)

References

- Aanes, M. M., Mittelmark, M. B., Hetland, J. (2010). Interpersonal stress and poor health: the mediating role of loneliness. *European Psychologist*, 15(1), 3-11. <https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000003> [link]
- Adamczyk, K. (2015). An Investigation of loneliness and perceived social support among single and partnered young adults. *Current Psychology*, 35, 674-689. <https://doi.org/10.1007/s12144-015-9337-7> [link]
- Adamczyk, K. (2017). Voluntary and involuntary singlehood and young adults' mental health: An Investigation of mediating role of romantic loneliness. *Current Psychology*, 36, 888-904. <https://doi.org/10.1007/s12144-016-9478-3> [link]

- Adamczyk, K., & Segrin, C. (2015). Perceived social support and mental health among single vs. partnered Polish young adults. *Current Psychology*, 34(1), 82–96. <https://doi.org/10.1007/s12144-014-9242-5> [link]
- Apostolou, M., Sullman, M., Birkás, B., Błachnio, A., Bushina, E., Calvo, F., ... & Font-Mayolas, S. (2023). Mating Performance and Singlehood Across 14 Nations. *Evolutionary Psychology*, 21(1), 14747049221150169. <https://doi.org/10.1177/14747049221150169> [link]
- Apostolou, M., Birkás, B., da Silva, C. S. A., Esposito, G., Hsu, R.M.C. S., Jonason, P. K., Karamanidis, K. O. J., Ohtsubo, Y., Putz, Á., Sznycer, D., Thomas, A. G., Valentova, J. V., Varella, M. A. C., Kleisner, K., Flegr, J., & Wang, Y. (2022). Reasons of singles for being single: Evidence from Brazil, China, Czech Republic, Greece, Hungary, India, Japan and the UK. *Cross-Cultural Research*, 55(4), 319–350. <https://doi.org/10.1177/10693971211021816> [link]
- Bartram, D. & Boniwell, I. (2007). The science of happiness: Achieving sustained psychological well-being. *Positive Psychology*, 29, 478-482. <https://doi.org/10.1136/inpract.29.8.478> [link]
- Beckmeyer, J. J., & Jamison, T. B. (2023). Empowering, pragmatic, or disappointing: appraisals of singlehood during emerging and established adulthood. *Emerging Adulthood*, 11(1), 103-109. <https://doi.org/10.1177/21676968221099123> [link]
- Bernardon, S., Babb, K. A., Hakim-Larson, J., & Gragg, M. (2011). Loneliness, attachment, and the perception and use of social support in university students. *Canadian Journal of Behavioral Science*, 43(1), 40–51. <https://doi.org/10.1037/a0021199> [link]
- Braithwaite, S. R., Delevi, R., & Fincham, F. D. (2010). Romantic relationships and the physical and mental health of college students. *Personal Relationships*, 17(1), 1–12. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2010.01248.x> [link]
- Cacioppo, J. T., Hughes, M. E., Waite, L. J., Hawkley, L. C., & Thisted, R. A. (2006). Loneliness as a specific risk factor for depressive symptoms: Cross-sectional and longitudinal analyses. *Psychology and Aging*, 21(1), 140–151. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0882-7974.21.1.140> [link]
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: A Macrotheory of human motivation, Development, and health. *Canadian Psychology*, 49(3), 182–185. [link]
- Ditommaso, E., Brannen-McNulty, C., Ross, L., & Burgess, M. (2003). Attachment styles, social skills and loneliness in young adults. *Personality and Individual Difference*, 35(2), 303–312. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00190-3](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00190-3) [link]
- Ditommaso, E., Brannen, C., & Best, LA. (2004). Measurement and validity characteristics of the short version of the social and emotional loneliness scale for adults. *Educ Psychol Meas*, 64(1), 99-119. <https://doi.org/10.1177/0013164403258450> [link]
- Donnelly, D., & Burgess, E. (2008). The decision to remain in an involuntarily celibate relationship. *Journal of Marriage and Family*, 70(2), 519–535. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2008.00498.x> [link]
- Dykstra, P.A.A., & Jong-Gierveld, J. (2004). Gender and marital-history differences in emotional and social loneliness among Dutch older adults. *Canadian Journal on Aging*, 23(2), 141-155. doi:10.1353/cja.2004.0018 [link]

- Falahchi, R., & Fallahi, M. (2017). Comparison of mental health, psychological well-being and self-esteem of women and girls in Shiraz. *Women and Family Studies*, 9(34), 143-166. (text in persian)[link]
- Fletcher, G. J., Simpson, J. A., Campbell, L., & Overall, N. C. (2015). Pair-bonding, romantic love, and evolution: The curious case of Homo sapiens. *Perspectives on Psychological Science*, 10, 20–36. <https://doi.org/10.1177/1745691614561683> [link]
- Hamrang Yoosefi, KH. (2007). *A study of life experience, singleness, girls 35-45 years old, Tehran*. [Thesis of the Master of Sociology, unpublished]. Al-Zahra University. (Text in persian)
- Heydari Zargoosh, M., & Najafi, E. (2018). *Sociological analysis of definite celibacy of Iranian youth*, [Paper presentation]. 4th International Conference on Psychology of Educational Sciences and Social Studies. Tehran. (text in persian) <https://civilica.com/doc/662898/> [link]
- Howitt, D., & Cramer, D. (2005). *Introduction to SPSS in Psychology*, Translated by Pasha Sharifi, H., Najafizand, J., Mirhashemi, M., Sharifi, N., and Manavipour, D. (2010), Tehran: Sokhan. (Text in persian)
- Iacobucci, D. (2010). Structural equations modeling: Fit Indices, sample size, and advanced topics. *Journal of Consumer Psychology*, 20(1), 90–98. <https://doi.org/10.1016/j.jcps.2009.09.003> [link]
- Jakobsson, U., & Hallberg, I. R. (2005). Loneliness, fear, and guilty of life among elderly in Sweden: a gender perspective. *Aging Clinical and Experimental Research*, 17(6), 494–501. <https://doi.org/10.1007/BF03327417> [link]
- Jowkar, B., & Salimi, A. (2012). Psychometric properties of the short form of the social and emotional loneliness scale for adults (SELSA-S). *International Journal of Behavioral Sciences*, 5(4), 311-317. (text in persian) [link]
- Keith, P. (2003). Resources, family ties, and well-being of never-married men and women. *Journal of Gerontological Social Work*, 42(2), 51–75. https://doi.org/10.1300/J083v42n02_05 [link]
- Lewis, K. G., & Moon, S. (1998). Always single and single again women: A Qualitative study. *Journal of Marital and Family Therapy*, 23(2), 115–134. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1997.tb00238.x> [link]
- Liu, H., Elliott, S., & Umberson, D. J. (2010). Marriage in Young Adulthood. In J. E. Grant & M. N. Potenza (Eds). *Young adult mental health* (pp. 169–180). Oxford University Press. [link]
- Menelaos, A., Irene, P., & Polyxeni, G. (2019). Are people single by choice? Involuntary singlehood in an evolutionary perspective. *Evolutionary Psychological Science*, 5, 98–103. <https://doi.org/10.1007/s40806-018-0169-1> [link]
- Morris, W. L., & Osburn, B. K. (2016). *Do you take this marriage? Perceived choice over marital status affects the stereotypes of single and married people*. In K. Adamczyk (Ed.), *Singlehood from individual and social perspectives* (pp. 145–162). Wydawnictwo Filip Lohner. [link]
- Reynolds, J., Wetherell, M., & Taylor, S. (2007). Choice and chance: Negotiating agency in narratives of singleness. *The Sociological Review*, 55(2), 331–351. <https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.2007.00708.x> [link]
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality & Social psychology*, 57(6), 1069-1081. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.57.6.1069> [link]

- Shahanavaz, S., Azam azadeh, M. (2018). A Meta-synthesis of singleness studies in Iran. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 16(4), 43-78. (Text in persian)
- Sharafoddin, S. (2018). Reflection on the issue of unmarried women in Iran. *Islamic Studies of Social Harms*, 1(1), 21-44. (Text in persian) doi: 10.22051/jwsps.2019.22028.1823 [link]
- Shokri, O., Shahraray, M., Daneshpour, Z., & Dastjerdi, R. (2007). Individual differences in identity styles and academic performance: The Role of commitment and psychological well-being. *Reserch in Psychological Health*, 1(1), 16-29. (text in persian) [link]
- Statistics Center of Iran. (2018). *General results of the general population and housing census 2016*, Tehran: Office of the department of public relations and international cooperation. Available: <https://www.amar.org.ir/Portals/0/News/1398/n-koli95.pdf> (text in persian) [link]
- Stickley, A., Koyanagi, A., Leinsalu, M., Ferlander, S., Sabawoond, W., & McKee, M. (2015). Loneliness and health in Eastern Europe: findings from Moscow, Russia. *Public Health*, 129(4), 403-410. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2014.12.021> [link]
- Whitton, S. W., & Kuryluk, A. D. (2014). Associations between relationship quality and depressive symptoms in same-sex couples. *Journal of Family Psychology*, 28(4), 571-576. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/fam0000011>[link]
- Whitton, S. W., Godfrey, L. M., Crosby, S., & Newcomb, M. E. (2020). Romantic involvement and mental health in sexual and gender minority emerging adults assigned female at birth. *Journal of Social and Personal Relationships*, 37(4), 1340-1361. <https://doi.org/10.1177/0265407519898000> [link]

